

Anonymizované znění

Překlad

C-665/23 – 1

Věc C-665/23

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

9. listopadu 2023

Předkládající soud:

Cour de cassation (Francie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

8. listopadu 2023

Navrhovatel:

IL

Odpůrkyně:

Veracash SAS

[omissis]

IL, [omissis] proti rozsudku, který dne 3. ledna 2022 vydal cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži, Francie), [omissis] ve sporu mezi ním a společností Veracash, [omissis] odpůrkyní v řízení o kasačním opravném prostředku.

Na podporu svého kasačního opravného prostředku se navrhovatel dovolává dvou důvodů kasačního opravného prostředku.

[omissis]

[procesní poznámky]

Skutkové okolnosti a řízení

- 1 Podle napadeného rozsudku [omissis] zaslala dne 24. března 2017 společnost Veracash, u níž si IL otevřel účet pro vklady ve zlatě, na adresu posledně jmenovaného novou výběrní a platební kartu. S tvrzením, že o tuto kartu ani nežádal ani ji neobdržel a že byl ode dne 30. března do dne 17. května 2017 vystaven každodenním výběrům ze svého účtu, které neautorizoval, zažaloval IL společnost Veracash o vrácení a o náhradu škody.
- 2 Jeho žádost byla v prvním stupni i při odvolání zamítnuta z důvodu, že se zejména nemohl dovolávat ustanovení článku L. 133–18 code monétaire et financier (měnový a finanční zákoník), jelikož sporné transakce společnosti Veracash „neprodleně“ a „okamžitě“ neoznámil.

Připomenutí použitelných právních předpisů

- 3 Použitelnými právními předpisy jsou právní předpisy platné v době sporných výběrů, tedy ode dne 30. března do dne 17. května 2017.

Směrnice 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007

- 4 Směrnice 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES, obsahuje článek 56, nadepsaný „Povinnosti uživatele platebních služeb v souvislosti s platebními prostředky“, který stanoví, že:

„1. Uživatel platebních služeb, který je oprávněn používat platební nástroj, má tyto povinnosti:

- a) používat platební prostředek v souladu s podmínkami, které upravují vydávání a používání daného platebního prostředku, a
- b) oznámit poskytovateli platebních služeb nebo subjektu jím určenému ztrátu, odcizení nebo zneužití platebního prostředku nebo jeho neautorizované použití, a to neprodleně po zjištění této skutečnosti.

2. Pro účely odstavce 1 písm. a) učiní uživatel platebních služeb, jakmile obdrží platební prostředek, zejména veškerá přiměřená opatření na ochranu jeho osobních bezpečnostních prvků.“

- 5 Podle článku 58, nadepsaného „Oznámení o neautorizovaných nebo nesprávně provedených transakcích“, platí, že:

„Uživatel platebních služeb získá od poskytovatele platebních služeb nápravu pouze v případě, že svému poskytovateli platebních služeb neprodleně po zjištění a nejpozději do třinácti měsíců ode dne odepsání částky z účtu oznámí všechny neautorizované nebo nesprávně provedené platební transakce vedoucí ke vzniku

nároku, včetně nároku podle článku 75; to neplatí v případě, kdy poskytovatel platebních služeb, kde to připadalo v úvahu, neposkytl nebo nezpřístupnil informace o dané platební transakci v souladu s hlavou III“.

6 Článek 60 téže směrnice, nadepsaný „Odpovědnost poskytovatele platebních služeb za neautorizované platební transakce“, stanoví, že:

„1. Aniž je dotčen článek 58, členské státy zajistí, aby v případě neautorizované platební transakce poskytovatel platebních služeb plátce okamžitě vrátil plátcí částku ve výši neautorizované platební transakce a tam, kde to připadá v úvahu, platební účet, z nějž byla částka odepsána, obnovil do stavu, v jakém by byl, kdyby k neautorizované platební transakci nedošlo.

2. Další finanční náhrada může být stanovena v souladu s právními předpisy, které se vztahují na smlouvu uzavřenou mezi plátcem a jeho poskytovatelem platebních služeb.“

7 Podle článku 61 uvedené směrnice, nadepsaného „Odpovědnost plátce za neautorizované platební transakce“, platí, že:

„1. Odchylně od článku 60 nese plátce ztrátu do výše 150 EUR plynoucí z veškerých neautorizovaných platebních transakcí, která vyplývá z použití ztraceného nebo odcizeného platebního prostředku nebo ze zneužití platebního prostředku v případě, že plátce nezajistil ochranu jeho osobních bezpečnostních prvků před zneužitím.

2. Plátce nese ztráty plynoucí z neautorizovaných platebních transakcí, pokud vznikly v důsledku jeho podvodného jednání nebo úmyslného nebo hrubě nedbalostního nesplnění jedné nebo více jeho povinností podle článku 56. V takových případech se maximální částka uvedená v odstavci 1 tohoto článku nepoužije.

3. V případech, kdy plátce nejednal podvodně nebo s úmyslem nesplnit své povinnosti podle článku 56, mohou členské státy snížit odpovědnost podle odstavců 1 a 2 tohoto článku s přihlédnutím zejména k povaze osobních bezpečnostních prvků platebního prostředku a k okolnostem, za nichž k jeho ztrátě, odcizení nebo zneužití došlo.

4. Plátce nenese žádné finanční následky vyplývající z použití ztraceného, odcizeného nebo zneužitého platebního prostředku po oznámení podle čl. 56 odst. 1 písm. b), s výjimkou případů, kdy jednal podvodně.

5. Pokud poskytovatel platebních služeb neposkytne vhodné prostředky, aby bylo možno kdykoli oznámit ztrátu, odcizení nebo zneužití platebního prostředku, jak požaduje čl. 57 odst. 1 písm. c), nenese plátce odpovědnost za finanční následky vyplývající z použití tohoto platebního prostředku, s výjimkou případů, kdy jednal podvodně.“

Vnitrostátní právo

- 8 Směrnice 2007/64/ES byla do vnitrostátního práva provedena na základě ordonnance no 2009–866 du 15 juillet 2009 relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement (nařízení č. 2009–866 ze dne 15. července 2009 o podmínkách, kterými se řídí poskytování platebních služeb, a kterým se zřizují platební instituce), kterým byly vytvořeny zejména články L. 133–17, L. 133–18, L. 133–19 a L. 133–24 měnového a finančního zákoníku přebírající ustanovení článků 56, 58, 60 a 61 směrnice.
- 9 Podle čl. L. 133–17 odst. I měnového a finančního zákoníku, ve znění vycházejícím z tohoto nařízení, platí, že „[p]okud se uživatel platebních služeb dozví o ztrátě, o odcizení, o zneužití nebo o jakémkoli neoprávněném použití svého platebního prostředku nebo údajů, které jsou s ním spojeny, neprodleně o tom za účelem zablokování nástroje informuje svého poskytovatele nebo jím určenou entitu.“
- 10 Podle článku L. 133–18 téhož zákoníku platí, že:
- „V případě neautorizované platební transakce oznámené uživatelem za podmínek stanovených v článku L. 133–24 vrátí plátcí poskytovatel platebních služeb plátce okamžitě částku neautorizované transakce a případně obnoví účet, z nějž byla částka odepsána, do stavu, v jakém by byl, kdyby k neautorizované platební transakci nedošlo.
- Plátce a jeho poskytovatel platebních služeb mohou smluvně rozhodnout o další finanční náhradě.“
- 11 Podle článku L. 133–18 téhož zákoníku platí, že:
- „I. – V případě neautorizované platební transakce v návaznosti na ztrátu nebo odcizení platebního prostředku nese plátce do podání informace stanovené v článku L. 133–17 ztráty související s použitím tohoto platebního prostředku do výše stropu 150 eur.
- Odpovědnost plátce však nevzniká v případě neautorizované platební transakce provedené bez použití osobních bezpečnostních prvků.
- II. – Odpovědnost plátce nevzniká, pokud k neautorizované platební transakci došlo tak, že byl zneužit platební prostředek nebo údaje, které s ním jsou spojeny, aniž o tom plátce věděl.
- Odpovědnost nevzniká ani v případě padělání platebního prostředku, pokud měl plátce v okamžiku neautorizované platební transakce platební prostředek u sebe.
- III. – S výjimkou podvodného jednání z jeho strany nenese plátce žádné finanční následky, pokud poskytovatel platebních služeb neposkytne vhodné prostředky

umožňující podání informace za účelem zablokování platebního prostředku stanovené v článku L. 133–17.

IV. – Plátce nese veškeré ztráty způsobené neautorizovanými platebními transakcemi, pokud tyto ztráty plynou z podvodného jednání z jeho strany nebo pokud úmyslně nebo z hrubé nedbalosti nesplnil povinnosti uvedené v člancích L. 133–16 a L. 133–17.“

- 12 Podle článku L. 133–24 uvedeného zákoníku konečně platí, že:

„Uživatel platebních služeb neprodleně oznámí svému poskytovateli platebních služeb neautorizovanou nebo nesprávně provedenou platební transakci, a to pod sankcí promlčení nejpozději do třinácti měsíců ode dne ode dne odepsání platby z účtu, ledaže mu poskytovatel platebních služeb neposkytl nebo nedal k dispozici informace o této platební transakci v souladu s kapitolou IV hlavy 1 knihy III.

S výjimkou případů, kdy je uživatelem fyzická osoba jednající pro neprofesionální účely, se mohou strany rozhodnout, že se od ustanovení tohoto článku odchýlí.“

Přezkum důvodů

K první části druhého důvodu

Znění důvodu

- 13 IL rozsudku vytýká, že jím bylo rozhodnuto, že společnosti Veracash není na místě uložit povinnost vrátit zlato ve výši 794,513 gramů, nebo, pokud tak neučiní, zaplatit mu tuto hodnotu v eurech, a že jím byly zamítnuty všechny jeho ostatní návrhy, i „když uživatel platebních služeb neprodleně oznámí svému poskytovateli platebních služeb neautorizovanou nebo nesprávně provedenou platební transakci, a to pod sankcí promlčení nejpozději do třinácti měsíců ode dne ode dne odepsání platby z účtu, ledaže mu poskytovatel platebních služeb neposkytl nebo nedal k dispozici informace o této platební transakci [omissis]; že v projednávaném případě měl cour d'appel (odvolací soud) za to, že se IL nemůže dovolávat ustanovení článku L. 133–18 měnového a finančního zákoníku, jelikož uživatel platebních služeb musí poskytovateli „neprodleně“ a „okamžitě“ oznámit neautorizovanou platební transakci, a že IL nedoložil, že tuto povinnost splnil, poněvadž reklamační formulář zaslal společnosti Veracash dne 23. května 2017, tedy téměř dva měsíce po prvním sporném výběru, i když k tomu, aby toto oznámení učinil, má uživatel bankovní karty třináct měsíců ode dne odepsání z účtu; že tím, že rozhodl, jak rozhodl, porušil cour d'appel (odvolací soud) článek L. 133–24 měnového a finančního zákoníku, ve znění před nařízením č. 2017–1252 ze dne 9. srpna 2017.“

Odpověď Cour (Kasační soud)

Přípustnost důvodu

- 14 [omissis].
- 15 [omissis].
- 16 Důvod je [omissis] přípustný.

Opodstatněnost důvodu

- 17 Řešení sporu závisí na tom, zda poskytovatel platebních služeb může odmítnout vrátit částku neautorizované transakce, pokud tak plátce, přestože tuto transakci oznámil ve lhůtě třinácti měsíců ode dne odepsání z účtu, učinil se zpožděním, aniž by toto zpoždění bylo úmyslné nebo plynulo z hrubé nedbalosti z jeho strany.
- 18 [IL], žalobce, primárně tvrdí, že uživatel platební služby má k tomu, aby oznámení učinil, třináct měsíců ode dne odepsání z účtu.
- 19 Společnost Veracash, žalovaná, odpovídá, že pokud zákonodárce v článku L. 133–24 měnového a finančního zákoníku uložil uživateli, aby neautorizovanou transakci oznámil neprodleně, přičemž stanovil lhůtu třinácti měsíců, stalo se tak proto, že hodlal zavést dvojitou lhůtu a že lhůta třinácti měsíců je lhůtou nejzazší. Dodává, že s ohledem na to, co je v sázce, je v souladu se systematikou tohoto ustanovení požadovat, aby uživatel služby, jakmile se dozví o určité anomálii, reagoval neprodleně tak, že tuto anomálii svému poskytovateli oznámí.
- 20 Ustanovení měnového a finančního zákoníku použitelná na spory musí být vykládána v souladu s články směrnice 2007/64/CE, jejíž provedení zajišťují.
- 21 Cour de cassation (Kasační soud) konstatuje, že jazykový výklad článku 58 směrnice 2007/64/ES může, jak rozhodl cour d'appel (odvolací soud), vést k závěru, že poskytovatel platební služby je oprávněn odmítnout vrácení částky neautorizované platební transakce pouze z toho důvodu, že mu uživatel platební služby tuto transakci oznámil opožděně, i kdyby se tak stalo ve lhůtě třinácti měsíců. Uvádí, že takový výklad nachází oporu v bodě 31 odůvodnění této směrnice, který uvádí zprvu to, že „[u]živatel platebních služeb získá od poskytovatele platebních služeb nápravu pouze v případě, že svému poskytovateli platebních služeb neprodleně po zjištění a nejpozději do třinácti měsíců ode dne odepsání částky z účtu oznámí všechny neautorizované nebo nesprávně provedené platební transakce vedoucí ke vzniku nároku“, a zadruhé to, že „[v] zájmu snížení rizik a důsledků neautorizovaných nebo nesprávně provedených platebních transakcí by uživatel platebních služeb měl poskytovatele platebních služeb co nejdříve informovat o veškerých sporech týkajících se údajně neautorizovaných nebo nesprávně provedených platebních transakcí [...] Pokud uživatel platebních služeb dodrží lhůtu pro oznámení, měl by mít možnost uplatnit svá práva během promlčecích lhůt podle vnitrostátních právních předpisů.“

- 22 Takový výklad je však podle všeho obtížně slučitelný s čl. 61 odst. 2 směrnice 2007/64/ES, který stanoví, že plátce nenese všechny ztráty plynoucí z neautorizovaných platebních transakcí, jinak řečeno, že svého práva na vrácení pozbývá pouze tehdy, pokud zejména úmyslně nebo v důsledku hrubé nedbalosti nesplnil jednu nebo více povinností, která na základě článku 56 téže směrnice má, tedy povinností, mezi něž náleží i povinnost neprodleně informovat svého poskytovatele platebních služeb o ztrátě, o odcizení, o zneužití nebo o jakémkoli neoprávněném použití svého platebního prostředku. Není-li totiž každopádně poskytovatel platebních služeb plátce povinen vrátit plátcovi částku neautorizované platební transakce, kterou mu plátce oznámil opožděně, stává se nerelevantním, zda je toto opoždění úmyslné, nebo zda je důsledkem hrubé nedbalosti.
- 23 V rozsudku ze dne 2. září 2021, CRCAM (C-337/20, bod 36), rozhodl Soudní dvůr Evropské unie při výkladu článku 58 směrnice 2007/64/ES, že „uživatel, který neoznámil svému poskytovateli platebních služeb neautorizovanou transakci ve lhůtě třinácti měsíců ode dne odepsání příslušné částky z účtu, nemůže uplatňovat odpovědnost tohoto poskytovatele, a to ani na základě obecného práva, a tudíž nemůže dosáhnout vrácení této neautorizované transakce“, avšak nerozhodl o následcích toho, že plátce nesplnil povinnost neprodleně informovat poskytovatele platebních služeb o tom, že zjistil neautorizovanou platební transakci.
- 24 I když Cour de cassation (Kasační soud) vnímá, že existuje zájem na tom, aby byl plátce motivován k tomu, aby při informování svého poskytovatele platebních služeb postupoval s řádnou péčí, platí podle tohoto soudu podle všeho to, že ve světle čl. 61 odst. 2 směrnice 2007/64/ES neměl unijní normotvůrce v úmyslu sankcionovat jakékoli opoždění tím, že plátce úplně pozbude právo na vrácení, bez ohledu na okolnosti. Cour de cassation (Kasační soud) se přiklání k výkladu této směrnice v tom smyslu, že s výjimkou případu podvodného jednání plátce a případu oznámení, k němuž dojde po uplynutí třináctiměsíční lhůty, nemá skutečnost, že plátce ztrátu, odcizení, zneužití nebo jakékoli neautorizované použití svého platebního prostředku oznámí svému poskytovateli platebních služeb opožděně, žádný dopad na jeho právo na vrácení ztrát způsobených neautorizovanými transakcemi, kterým by neprodlené oznámení nemohlo zabránit, a že plátce musí pozbýt právo na vrácení pouze ve vztahu ke ztrátám způsobeným neautorizovanými transakcemi, kterým by neprodlené oznámení umožnilo zabránit, a to za podmínky, že k opožděnému oznámení došlo úmyslně nebo že je následkem hrubé nedbalosti z jeho strany.
- 25 Jelikož však přesný výklad článků 56, 58, 60 a 61 směrnice 2007/64 ES není zcela zřejmý, je třeba přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru předběžné otázky uvedené ve výroku tohoto rozsudku.

Z TĚCHTO DŮVODŮ Cour (Kasační soud, Francie):

S ohledem na článek 267 Smlouvy o fungování Evropské unie;

POKLÁDÁ Soudnímu dvoru Evropské unie následující předběžné otázky:

„1/ Musí být články 56, 58, 60 a 61 směrnice 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES, vykládány v tom smyslu, že plátce pozbývá právo na vrácení částky neautorizované transakce, pokud neautorizovanou platební transakcí oznámil svému poskytovateli platebních služeb opožděně, a to i když tak učinil ve lhůtě třinácti měsíců ode dne odepsání z účtu?

2/ Je v případě kladné odpovědi na první otázku pozbytí plátcova práva na vrácení podmíněno tím, že k opožděnému oznámení došlo úmyslně nebo že je následkem hrubé nedbalosti ze strany plátce?

3/ Pozbývá v případě kladné odpovědi na první otázku plátce právo na vrácení ve vztahu ke všem neautorizovaným transakcím nebo jen ve vztahu k těm, kterým bylo možné zabránit, kdyby k oznámení nedošlo opožděně?“

[omissis]